

Od roku 1997 platí zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, který byl přijat na základě CITES a tehdy platné legislativy k provádění CITES v Evropské unii [Nařízení Rady (EHS) č. 3626/82 z roku 1982]. Analogicky k provádění CITES v Evropské unii je zákon v některých aspektech přísnější než vlastní úmluva CITES. Např. pro dovoz exemplářů druhů z přílohy II se vyžaduje povolení Ministerstva životního prostředí, zatímco podle CITES by stačilo pouhé vývozní povolení příslušného výkonného orgánu CITES země vývozu. Zákon omezil dovoz exemplářů CITES z nečlenských zemí, takže exempláře z přírody je možné z těchto zemí dovážet jen výjimečně a přednostně pro účely ochrany přírody nebo vědeckého výzkumu.

Zákon též zavedl povinnou registraci některých exemplářů CITES v držení právnických a fyzických osob. Tato registrace se však týká především živočichů a rostlin jen potud, pokud jde o živé exempláře exotických druhů z přílohy I odebrané z volné přírody, které nejsou součástí katalogizovaných sbírek na pracovištích Akademie věd ČR, vysokých škol nebo v botanických zahradách.

3. Současná praxe s vývozem a dovozem orchidejí v České republice

Podle zákona č. 16/1997 Sb. je dovoz a vývoz jakýchkoliv exemplářů orchidejí možný pouze s povolením a doklady CITES od Ministerstva životního prostředí. Za exemplář se považuje rostlina z čeledi Orchidaceae, a to živá nebo neživá; v případě neživé též jakákoliv část těla nebo výrobek z takové rostliny, které jsou obecně dostupnými prostředky rozpoznatelné, a rovněž jakákoliv věc nebo výrobek, u nichž je z dokumentace, balení nebo označení zřejmé, že obsahují část těla z takové rostliny, s výjimkou částí těl jmenovitě vyloučených v seznamech ve vyhlášce č. 82/1997 Sb. (srovnej též tabulku 1).

Dovoz orchidejí z přílohy I (bezprostředně ohrožené druhy), které pocházejí ze sběrů v přírodě, je možno povolit jen k jiným, než komerčním účelům, a to s ohledem na to, že zákon zakazuje používání takových exemplářů v České republice pro obchodní účely, pro poskytnutí služby či jiné činnosti, jejichž hlavním cílem je zisk v peněžní nebo jiné formě.

Orchideje druhů z přílohy II původem z přírody lze z nesmluvních států dovážet jen z důvodu ochrany přírody nebo vědeckého výzkumu. Mezi nečlenské země dosud patří např. Severní Korea, Laos, Šalamounovy ostrovy, Tchajwan, některé arabské země, řada států bývalé Jugoslávie a Sovětského svazu. Ze smluvních států je možné takové exempláře dovážet s příslušnými doklady CITES a jejich využívání v ČR ke komerčním účelům není omezeno.

Zákon stanoví některé výjimky, které však neznamenají zrušení povinnosti předložit celnímu úřadu povolení Ministerstva životního prostředí, ale zjednodušené a zrychlené vydání takového povolení ze strany ministerstva. Jde o:

- exempláře, které byly v držení člověka dříve, než se na ně začala vztahovat CITES, tj. před tím, než vyvážející a dovážející stát přistoupily k úmluvě (tzv. „předCITESové exempláře“);
- neživé exempláře osobního nebo rodinného charakteru, které byly získány v zemi trvalého bydliště vlastníka, neslouží výdělečné činnosti a počet exemplářů je úměrný účelu a délce pobytu v cizině;
- exempláře tzv. „uměle vypěstované“, tj. rostliny, které vznikly rozmnožením v prostředí vytvořeném nebo upraveném člověkem a pod jeho kontrolou a
- exemplář určený k pěstebnímu účelům v rámci záchranného programu na zvláště chráněný druh flóry ČR.

Pro komerční pěstírny zaměřené na vývoz rostlin druhů z přílohy I zákon upravuje postup registrace přímo u Sekretariátu CITES prostřednictvím Ministerstva životního prostředí. Produkty takto registrovaných pěstíren mají podle úmluvy CITES požívat ve všech smluvních stranách výjimku ze